

ΛΗΔΑ
ΚΟΥΡΣΟΥΜΠΑ

“Να εδραιωθούν αποτελεσματικές διυπηρεσιακές συνεργασίες

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Στην Αντιγόνη Σολομωνίδου Δρυσιώτου
antigoni.drousiotou@phileletheros.com

Ο γονεϊκός ρόλος είναι ίσως ο πλέον απαιτητικός τον οποίο καλούμαστε να παίξουμε χωρίς να έχουμε προηγούμενη κατάρτιση ή εμπειρία, γιατί τα παιδιά, πέραν από αγάπη και φροντίδα, χρειάζονται αναγνώριση και σεβασμό, μας θυμίζει η Επιτροπή Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού Λήδα Κουρσουμπά. Οι παρεμβάσεις της, συχνές και καιρικές. Μας λέει πως το τελευταίο που έχουμε ανάγκη ως κοινωνία είναι ο ηθικός πανικός, αλλά τονίζει πως κοινωνία και πολιτεία χρειάζεται να βρίσκονται σε συνεχή εγρήγορση. Επανελημένα εγείρει την ανάγκη να αναπτυχθούν και να εδραιωθούν συντονισμένες και αποτελεσματικές διυπηρεσιακές συνεργασίες που να χειρίζονται τα θέματα παιδιού στο πλαίσιο μιας προοπτικής θεμελιωμένης στα δικαιώματά του.

Έντονες αντιδράσεις προκάλεσε το πόρισμά σας αναφορικά με τον χειρισμό από συναρμόδιες Υπηρεσίες περιπτώσεων παιδιών θυμάτων οικογενειακής βίας και ενδεχόμενης σεξουαλικής κακοποίησης.

Κοινωνία και Πολιτεία χρειάζεται να βρίσκονται σε συνεχή εγρήγορση

Όπως υπήρξαν αντιδράσεις στο πλαίσιο της κοινωνίας, οι οποίες είναι εύκολο πλέον να καταγραφούν μέσα από τον διαδραστικό χαρακτήρα των σύγχρονων μέσων επικοινωνίας και των κοινωνικών δικτύων. Η κυπριακή κοινωνία είναι μια εξόχως παιδοκεντρική κοινωνία στην οποία εντοπίζεται ένα ειλικρινές ενδιαφέρον για τα παιδιά και την ευημερία τους, πολύ δε περισσότερο για την προστασία τους. Η κυρίαρχη άποψη είναι ότι η οικογένεια -όποια μορφή και αν αυτήν προσλαμβάνει- είναι ο θεματοφύλακας της ευημερίας και της ασφάλειας του παιδιού. Το γεγονός και μόνο ότι τα παιδιά, στα οποία αφορά το πόρισμα, υπήρξαν θύματα βίας εντός του οικογενειακού πλαισίου ήταν αρκετό προκειμένου να δημιουργήσει αντιδράσεις. Πόσο μάλλον, που οι αρμόδιες Υπηρεσίες του κράτους, ενώ παρακολουθούσαν την οικογένεια για μεγάλο χρονικό διάστημα, απέτυχαν να ανταποκριθούν στη νομική τους υποχρέωση να διασφαλίσουν ότι τα παιδιά μεγαλώνουν σε ένα ασφαλές και υγιές για τα ίδια οικογενειακό περιβάλλον.

Εντοπίσατε αδικαιολόγητη και χρόνια αδράνεια των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας, με αποτέλεσμα την έκθεση των παιδιών σε συστηματική ενδοοικογενειακή βία;

Τα παιδιά στα οποία αφορά η υπόθεση χρειάζονταν την προστασία του κράτους από την ίδια τους την οικογένεια. Με βάση τα όσα τέθηκαν ενώπιόν μου, αβίαστα εξάγεται το συμπέρασμα ότι το κράτος απέτυχε να παρέχει αυτή την προστασία και ευρύτερα να διασφαλίσει, όπως έχει νομική ευθύνη και υποχρέωση, βασικά δικαιώματα των παιδιών. Οι ΥΚΕ, ενώ παρακολουθούσαν την οικογένεια από το 2008, για χρόνια δεν είχαν οποιαδήποτε ουσιαστική παρέμβαση στο επίπεδο της οικογένειας, ούτε ακόμη και μετά από τις πολυμεταβλητές συναντήσεις που έγιναν για την περίπτωση των παιδιών το 2014. Στο πόρισμα καταγράφω με λεπτομέρεια αριθμό σημείων στα οποία οι ΥΚΕ παραμένουν εκτεθειμένες απέναντι στα παιδιά, στις νομικές τους υποχρεώσεις και στην επαγγελματική τους αποστολή.

Παίξει ρόλο τα θέματα και μόνο όταν δουν το φως της δημοσιότητας δίνονται υποσχέσεις, χωρίς όμως αποτέλεσμα;

Θα ήταν άδικο για τις ΥΚΕ αλλά και ευρύτερα για την κυπριακή πολιτεία να θεωρήσουμε ότι υπάρχει μια γενική αδράνεια σε ό,τι αφορά την αντιμετώπιση τέτοιου είδους προβλημάτων. Έχω την άποψη

Πάσχει το σύστημα προστασίας των παιδιών

ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΘΕΤΙΚΟΥ ΓΟΝΙΚΟΥ ΡΟΛΟΥ

Χρειάζομαστε προγράμματα στήριξης και ανάπτυξης/εκμάθησης γονεϊκών δεξιοτήτων;

Ο γονεϊκός ρόλος είναι ίσως ο πλέον απαιτητικός ρόλος τον οποίο καλούμαστε να παίξουμε χωρίς να έχουμε προηγούμενη κατάρτιση ή εμπειρία. Για τους περισσότερους γονείς, η μόνη σχετική αναφορά που έχουν είναι η δική τους οικογένεια, οι δικοί τους γονείς. Επομένως, εάν οι δικοί τους γονείς ασκούσαν βία, πιθανόν να πιστεύουν ότι «δικαιούνται» (ή/και «αφείλουν») και οι ίδιοι να ασκούν βία στα παιδιά τους. Θεωρώ απαραίτητο, οι γονείς που θα το επιθυμούσαν να έχουν την ευκαιρία να λαμβάνουν, με μέριμνα των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας, κατάρτιση σε θέματα άσκησης θετικού γονικού ρόλου. Αναγνωρίζω ότι μια τέτοια κατάρτιση δεν θα μπορούσε να επιβληθεί σε όλους τους γονείς κατά τρόπο υποχρεωτικό. Ωστόσο, θα μπορούσε να γίνει υποχρεωτική για τους γονείς εκείνους, οι οποίοι υποχρεωτικά εισέρχονται σε συνεργασία με τις ΥΚΕ, για λόγους που έχουν να κάνουν με θέματα παραμέλησης ή/και σωματικής/ψυχολογικής κακοποίησης των παιδιών τους.

ότι έχουν σημειωθεί τα τελευταία χρόνια βήματα προς την σωστή κατεύθυνση. Θεωρώ ότι ο θεσμός τον οποίο έχω την τιμή να υπεραστώ έχει σημαντική συμβολή στην εξέλιξη αυτή. Πέραν τούτου, είναι ουσιαστικό να γίνει κατανοητό ότι τα προβλήματα αυτά πολλές φορές σχετίζονται με δομικές αδυναμίες ενός συστήματος, το οποίο διαχειρίζεται τα θέματα παιδιού για δεκαετίες. Η λειτουργία του συστήματος εξαρτάται από αριθμό παραγόντων, οι οποίοι βρίσκονται σε δυναμική αλληλεξάρτηση. Οι οποίες θεσμικές αλλαγές -εξουχρονισμός νομοθεσιών, τροποποίηση κανονισμών, αλλαγές σε πρακτικές και διαδικασίες για να φέρουν αποτελέσματα- χρειάζεται να γίνονται, αφενός, συντονισμένα -και αυτό προϋποθέτει χρόνο- και, αφετέρου, σε συνδυασμό με αλλαγές στο επίπεδο των νομοθεσιών, επαγγελματικής κουλτούρας και επαγγελματικής ικανότητας των λειτουργών, που αφορούν στην εκπαίδευση, την εποπτεία και την ευθύνη των επαγγελματιών.

Παίξει ρόλο το θέμα του προϋπολογισμού που διατίθεται και των πόσων που δαπανώνται τόσο για τη στελέχωση όσο και για την ενδούπηρεσιακή κατάρτιση των λειτουργών;

Βεβαίως, σε πολλές περιπτώσεις έχω επισημάνει την ανάγκη να αυξηθούν οι αριθμοί των λειτουργών των ΥΚΕ, αλλά και να έχουν περισσότερες ευκαιρίες να λαμβάνουν ενδούπηρεσιακή και συνεχή κατάρτιση και εκπαίδευση. Εμφατικά σημειώνω ότι στον κρατικό προϋπολογισμό δεν υπολογίζεται -κατά τρόπο επιστημονικό και τεκμηριωμένο- ποια είναι και πόσα είναι τα κενδιά που η πολιτεία επενδύει κάθε χρόνο για τα παιδιά.

Η Αστυνομία διαπιστώσατε ότι δεν προχώρησε στη λήψη προστατευτικών μέτρων;

Στο υπό εξέταση παράπονο, αλλά και σε πολλά άλλα παράπονα ενδοοικογενειακής βίας που διερευνήθηκαν κατά καιρούς από το Γραφείο μου, παρατηρώ ότι σε περίπτωση που η μητέρα δεν προβαίνει σε γραπτή κατάθεση εναντίον του θύτη, ή προβαίνει σε γραπτή κατάθεση αλλά στη συνέχεια την αποσύρει, η Αστυνομία τερματίζει τον χειρισμό της υπόθεσης και δεν προωθεί οποιαδήποτε άλλη ενέργεια για προστασία των θυμάτων. Η πρακτική αυτή αφήνει εκτεθειμένα τα θύματα βίας, αφενός, τη μητέρα που (αποδυναμωμένη από την άσκηση βίας και προς την ίδια) αδυνατεί να σηκώσει το βάρος της καταγγελίας και, αφετέρου, τα παιδιά αφού δεν λαμβάνονται οποιαδήποτε μέτρα πρόνοιας και προστασίας.

Η στάση της Αστυνομίας ήταν αυτοακυρωτική σε σχέση με τις εξουσίες και αρμοδιότητές της;

Δυστυχώς, πρόκειται για μία από τις διαπιστώσεις μου. Η Αστυνομία είχε την εξουσία, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων που της παρέχει ο νόμος, να λάβει μέτρα για την προστασία της μητέρας και των παιδιών, ακόμη και στην απουσία γραπτής καταγγελίας. Πέραν τούτου, με βάση τα δεδομένα που είχαν τεθεί ενώπιόν μου διαπίστωσα ότι η ίδια η Αστυνομία, σε μια τουλάχιστον περίπτωση, ρητά εξέφρασε αδυναμία να διασφαλίσει την προστασία των παιδιών και της μητέρας τους στο ενδεχόμενο να έμειναν μαζί το βράδυ, ενόψει των απειλών του πατέρα. Θεωρώ μάλιστα ότι η όλη απαθής στάση της Αστυνομίας είχε ως αποτέλεσμα να παρεμποδίσει η ποινική διαδικασία για το αδίκημα της σεξουαλικής κακοποίησης.

Η σεξουαλική διαπαιδαγώγηση

Σημαντικός είναι ο ρόλος της σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης.

Πρόσφατα δημοσιοποίησα θέση αναφορικά με το Δικαίωμα των Παιδιών σε Σεξουαλική Διαπαιδαγώγηση, όπου αναλύω την αναγκαιότητα της σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης στο εκπαιδευτικό σύστημα της Κύπρου, τη νομική υποχρέωση του κράτους να παρέχει τέτοια διπαιδαγώγηση στα παιδιά, στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού συστήματος, όπως αυτή απορρέει από τις διεθνείς υποχρεώσεις της Δημοκρατίας, από τη μια, και του δικαιώματος των γονέων όπως τα παιδιά τους εκπαιδεύονται σύμφωνα με τις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές τους ανηλψίες, από την άλλη, την εξαγγελθείσα πολιτική του ΥΠΠ για τη σεξουαλική διαπαιδαγώγηση και τη συμβατότητά της με τις διεθνείς υποχρεώσεις της Δημοκρατίας και, ειδικότερα, με τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού και τέλος και την καταλληλότητα των προγραμμάτων ως προς την επίτευξη του επιδιωκόμενου αποτελέσματος. Είχα πάντοτε και διατηρώ την άποψη ότι η επιστημονικά τεκμηριωμένη και παιδαγωγικά προσανατολισμένη σεξου-

αλική διαπαιδαγώγηση είναι ένα από τα πλέον αποτελεσματικά εργαλεία πρόληψης της σεξουαλικής κακοποίησης των παιδιών που διαθέτουμε και οφείλουμε να αξιοποιούμε.

Μια τέτοια σεξουαλική διαπαιδαγώγηση σε τι αποσκοπεί;

Στην ολόπλευρη ψυχοσυναισθηματική και κοινωνική ανάπτυξη του παιδιού, ώστε να είναι σε θέση να κατανοεί και να διαχειρίζεται σωστά, αφενός, τις αλλαγές που επισυμβαίνουν στο σώμα και τη συμπεριφορά του ως αποτέλεσμα της ωρίμανσής του και, αφετέρου, τις ανθρώπινες σχέσεις στο κοινωνικό του περιβάλλον. Του δίνει γνώση και ικανότητα να παίρνει ενήμερες αποφάσεις. Υπογραμμίζω και εδώ ότι κάθε παιδί έχει δικαίωμα σε σεξουαλική διαπαιδαγώγηση στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού συστήματος, η οποία να το βοηθά να βιώσει την εφηβεία του και να το προετοιμάσει για την ενήλικη ζωή του, υπό συνθήκες που το προστατεύουν και του παρέχουν την απαραίτητη γνώση και ενημέρωση, ενώ το κράτος έχει νομική υποχρέωση να την παρέχει και να την επιβάλλει.

“Τα τελευταία χρόνια καταβάλλονται αξιόπαινες, συστηματικές και συγκροτημένες προσπάθειες που αφορούν στην κακοποίηση και δη σεξουαλική κακοποίηση παιδιών, με στόχο να αντιμετωπισθούν οι παθογένειες του συστήματος»

Όμως, θα ήταν άδικο να μην επισημάνω το γεγονός ότι, με οδηγίες του Αρχηγού, το πόρισμα θα μελετηθεί ενδελεχώς, με στόχο την αποτελεσματικότερη διαχείριση τέτοιου φύσεως υποθέσεων.

Ανασχυρητικές για τα παιδιά οι διαπιστώσεις σας;

Οφείλουμε να παραμένουμε ψύχραιμοι και νηφάλιοι. Το τελευταίο που έχουμε ανάγκη ως κοινωνία είναι ο ηθικός πανικός. Έχω ήδη αναφέρει ότι ως κοινωνία έχουμε μια ιδιαίτερα παιδοκεντρική διάσταση, ενώ ως πολιτεία έχουμε σημειώσει σημαντικά βήματα μπροστά, σε ό,τι αφορά την προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού στην Κύπρο γενικά και την προστασία τους από κάθε μορφής βία και κακοποίηση πιο συγκεκριμένα. Αυτό, φυσικά, δεν σημαίνει ότι δεν έχουμε προβλήματα να αντιμετωπίσουμε ή θέματα να λύσουμε. Κοινωνία και πολιτεία χρειάζεται να βρίσκονται σε συνεχή εγρήγορση. Είναι ουσιαστική σημασία να αρχίσουμε να αντιμετωπίζουμε και να χειριζόμαστε τα θέματα παιδιού κατά τρόπο διεπιστημονικό και ολοκληρωμένο. Είναι ανάγκη να αναπτυχθούν και να εδραιωθούν συντονισμένες και αποτελεσματικές διυπηρεσιακές συνεργασίες που να χειρίζονται τα θέματα παιδιού στο πλαίσιο μιας προοπτικής θεμελιωμένης στα δικαιώματα του παιδιού. Πρόκειται για ένα θέμα το οποίο έχω επανελημένα εγείρει με παρεμβάσεις μου στους υπουργούς που προϊστάται Υπηρεσιών που χειρίζονται θέματα παιδιών, σε κοινοβουλευτικές εισηγήσεις που συζητούν θέματα παιδιού, αλλά και δημόσια.

Επισημάνετε την ανάγκη πολιτεία και κοινωνία να βρίσκονται σε συνεχή εγρήγορση σε σχέση με τα θέματα που αφορούν στα παιδιά και τα δικαιώματά τους, σε ποια θέματα αναφέρατε;

Το πρώτο και πιο σημαντικό θέμα που αφορά στα παιδιά και για το οποίο απαιτείται η διαρκής εγρήγορση, τόσο της κοινωνίας όσο και της πολιτείας, είναι η διαμόρφωση και η εμπέδωση μιας κουλτούρας σεβασμού των δικαιωμάτων του παιδιού. Η αναγνώριση και ο έμπρακτος σεβασμός της μοναδικότητας κάθε παιδιού και της ιδιότητάς του ως φορέα ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Οι οικογένειες στην Κύπρο επενδύουν στα παιδιά τους και τα αντιμετωπίζουν με ιδιαίτερη αγάπη και φροντίδα, τις περισσότερες φορές. Αυτό ωστόσο δεν είναι αρκετό. Πέραν από αγάπη και φροντίδα, τα παιδιά χρειάζονται αναγνώριση και σεβασμό. Έχουν ανάγκη να γίνονται αποδεχτά ως ενεργά μέλη της οικογένειας

με το δικαίωμα να διαμορφώνουν και να εκφέρουν ελεύθερα και κατά τρόπο δημοκρατικό την άποψή τους. Με άλλα λόγια, έχουν ανάγκη τα δικαιώματά τους. Είναι σημαντικό να έχουμε πάντα κατά του ότι τα παιδιά «κουβαλούν» τα δικαιώματά τους σε κάθε κοινωνικό πλαίσιο -από την οικογένεια και τη γειτονιά τους μέχρι και την ευρύτερη κοινότητα και το σχολείο, περιλαμβανομένων των χώρων ψυχαγωγίας και άθλησης- και κάτω από κάθε συνθήκη και κατάσταση -είτε μιλάμε για παιδιά με αναπηρίες είτε για παιδιά που προέρχονται από χαμηλά κοινωνικο-οικονομικά στρώματα είτε παιδιά που μετακινούνται (παιδιά με μεταναστευτικό βιογραφικό ή παιδιά πρόσφυγες) πάντα μιλάμε για παιδιά με δικαιώματα.

Πώς διασφαλίζουμε ένα οικογενειακό πλαίσιο που να σεβεί τα δικαιώματα του παιδιού;

Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού αναγνωρίζει την οικογένεια ως το φυσικό περιβάλλον για την ανάπτυξη και την ευημερία των παιδιών. Για τούτο υποχρεώνει τα κράτη να λαμβάνουν μέτρα και να παρέχουν υπηρεσίες προκειμένου να στηρίξουν την οικογένεια στην επίτευξη του έργου της. Οι γονείς έχουν δικαίωμα και ευθύνη να μεγαλώσουν τα παιδιά τους, δεν διατηρούν ωστόσο «τίτλο ιδιοκτησίας των παιδιών τους». Έχουν ευθύνη και υποχρέωση να σεβονται τα παιδιά τους και τα δικαιώματά τους. Εκεί και όπου χρειάζεται, το κράτος οφείλει να παρεμβαίνει με άδεια της διασφάλισης του συμφέροντος του παιδιού - μια τέτοια ήταν η περίπτωση στην οποία γίνεται αναφορά στο πόρισμα που δημοσιοποίησα τελευταία, όπως και κάθε περίπτωση άσκησης βίας σε παιδί από γονέα.

Κάθε παιδί έχει δικαιώματα

Το δικαίωμα του παιδιού στην εκπαίδευση εξαντλείται στην πρόσβασή του στο σχολείο;

Όχι. Αφορά στο περιεχόμενο και την ποιότητα της εκπαίδευσης που λαμβάνει, αλλά και τα χαρακτηριστικά του εκπαιδευτικού πλαισίου μέσα στο οποίο το παιδί απολαμβάνει το δικαίωμά του στην εκπαίδευση. Όπως ενδεικτικά σημειώνει η Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού, τα παιδιά δεν χάνουν τα δικαιώματά τους όταν εισέρχονται στον χώρο του σχολείου. Η πολιτεία έχει ευθύνη να διασφαλίσει τη λειτουργία ενός σχολείου το οποίο να σεβεται και να υπηρετεί τα δικαιώματα του παιδιού. Ένα σχολείο δηλαδή για παιδιά με δικαιώματα. Ένα τέτοιο σχολείο δεν μπορεί παρά να εξυπηρετεί το συμφέρον του παιδιού, να είναι δημοκρατικό και να είναι παιδοκεντρικό. Με λύπη παρατηρώ ότι έχουμε ακόμη αρκετό δρόμο προκειμένου να αποκτήσουμε ένα τέτοιο δημόσιο σχολείο. Το κυπριακό σχολείο παραμένει ανοικτό σε όλα τα παιδιά, χωρίς καμία εξαιρέση, ως εκ τούτου είναι όντως δημοκρατικό. Ωστόσο, δεν ανταποκρίνεται το ίδιο αποτελεσματικά στις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες όλων των παιδιών.

Έχετε κατά καιρούς δημοσιοποιήσει αρκετές παρεμβάσεις σας σε μορφή εκθέσεων, θέσεων ή πορισμάτων.

Ναι, στις οποίες αναδεικνύω δομικά προβλή-

ματα στην παροχή ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης και την ανάγκη εκουχρονισμού της νομοθεσίας. Προβλήματα, δυστυχώς, εντοπίζονται και στην εκπαίδευση που λαμβάνουν τα παιδιά με μεταναστευτικό βιογραφικό. Πολλές φορές τα παιδιά αυτά λαμβάνουν εκπαίδευση σε μια γλώσσα ξένη προς τη μητρική τους, χωρίς οποιδήποτε ουσιαστική εκπαιδευτική βοήθεια, ενώ την ίδια στιγμή βρίσκονται αντιμέτωπα με τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό που πλήττουν την οικογένειά τους χωρίς ουσιαστική στήριξη από την πολιτεία.

Ποιος ο ρόλος του σχολείου στο θέμα της πρόληψης της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών;

Ένα σχολείο για παιδιά με δικαιώματα είναι απαλλαγμένο από κάθε μορφής βία. Είναι παράλληλα ένα σχολείο στο οποίο καλλιεργείται η κουλτούρα ειρήνης και μη βίας και όπου τα παιδιά ενδυναμώνονται προκειμένου, αφετέρου, να λένε «όχι» στη βίαιη συμπεριφορά και, αφετέρου, να συμβάλλουν στην αντιμετώπιση και την πρόληψή της. Με ικανοποίηση βλέπουμε το σχολείο να αναλαμβάνει, πλέον, στο πλαίσιο της νέας ειδικής νομοθεσίας του 2014 και της Εθνικής Στρατηγικής και του Σχεδίου Δράσης κατά της Σεξουαλικής Κακοποίησης και Εκμετάλλευσης Παιδιών, ενεργό ρόλο στην πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής κακοποίησης.

Σύνθετη και πολυεπίπεδη σχέση

Ποια η σχέση μέσων ενημέρωσης και δικαιωμάτων του παιδιού;

Η σχέση των ΜΜΕ με τα ανθρώπινα δικαιώματα, γενικά, και τα δικαιώματα του παιδιού, ειδικά, είναι σύνθετη και πολυεπίπεδη. Τα ΜΜΕ, σε ένα πρώτο επίπεδο, έχουν τη δύναμη και την αποστολή να αναδεικνύουν και να δημοσιοποιούν περιπτώσεις παραβίασης δικαιωμάτων του παιδιού. Υπό την έννοια αυτή, τα ΜΜΕ συνδράμουν στο έργο τους εθνικούς οργανισμούς ανθρωπίνων δικαιωμάτων όπως είναι ο θεσμός της Επιτροπής Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού. Ως προς το συγκεκριμένο επίπεδο, τα κυπριακά ΜΜΕ έχουν την πλήρη εκτίμησή μου. Παράλληλα, τα ΜΜΕ έχουν ευθύνη να επιδεικνύουν σεβασμό στο παιδί ως υποκείμενο δικαιωμάτων. Τα ΜΜΕ αναμένεται, όταν προβάλουν ή αναφέρονται σε παιδιά, να σεβονται το παιδί και την εγγενή του αξιοπρέπεια. Η Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού διασφαλίζει το δικαίωμα του παιδιού σε ιδιωτική ζωή και το προστατεύει από κάθε μορφή παραβίαση της τιμής και της υπόληψής του, καθώς και από κάθε μορφή εκμετάλλευσης. Παράλληλα, τα ΜΜΕ αναμένεται να αναγνωρίζουν και να σεβονται τη μοναδικότητα κάθε παιδιού - και, κατ'επέκταση, να αποφεύγουν τη στερεοτυπική παρουσίασή του. Ως προς αυτό το επίπεδο, έχουμε σημειώσει τεράστια πρόοδο τα

τελευταία χρόνια, παραμένει όμως μια ανοικτή και διαρκής πρόκληση για κάθε ΜΜΕ.

Σε τι υστερούν;

Τα ΜΜΕ καλούνται να προωθήσουν τη συμμετοχή/φωνή του παιδιού. Τα ΜΜΕ αναμένεται ότι θα δίνουν ευκαιρίες στα παιδιά να εκφράζουν τις απόψεις και τις σκέψεις τους για κάθε θέμα που τα αφορά. Θα έλεγα το συγκεκριμένο επίπεδο είναι το λιγότερο ανεπτυγμένο στο κυπριακό συγκεκριμένο και ότι εδώ υπάρχει περιθώριο για σημαντικότερη βελτίωση.

Πώς θαρμάζονται τα παιδιά από επιβλαβείς επιρροές;

Η σύνθετη σχέση των παιδιών με τα ΜΜΕ κλείνει στο επίπεδο της προστασίας των παιδιών από τις επιβλαβείς επιρροές των ΜΜΕ και τους κινδύνους που διατρέχουν τα παιδιά, με την έκθεσή τους σε υλικό ακατάλληλο προς την ηλικία τους. Σε ό,τι αφορά το συγκεκριμένο επίπεδο οι ευθύνες επιμερίζονται ανάμεσα, αφενός, στα ίδια τα ΜΜΕ, τα οποία έχουν ευθύνη να ακολουθούν τους σχετικούς ρυθμιστικούς κανόνες και, αφετέρου, στην πολιτεία, η οποία αναμένεται, από τη μια, να ελέγχει τα ΜΜΕ και, από την άλλη, να ενδυναμώνει τα παιδιά μέσα από την εκπαίδευση, προκειμένου αυτά να γνωρίζουν και να μπορούν να επιλέγουν το υλικό που είναι κατάλληλο προσαρμωμένο για τα ίδια.